

Värmdö kyrka

Antikvarisk kontroll vid renovering av stigluckor, Värmdö kyrka, Värmdö socken, Värmdö kommun, Uppland

Lisa Sundström
Rapport 2009:27

Värmdö kyrka

Antikvarisk kontroll vid renovering av stigluckor, Värmdö kyrka, Värmdö socken, Värmdö kommun, Uppland

Lisa Sundström
Rapport 2009:27

Rapporten finns i PDF-format på adressen
stockholms.lans.museum

Sickla Industriväg 5B, 131 34 Nacka
Tel 08-586 194 00 Fax 08-32 32 72
Webb: stockholms.lans.museum

© Stockholms läns museum
Produktion: Stockholms läns museum

Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133

Nacka 2009

Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder	6
Administrativa uppgifter	6
Byggnadshistorik med relevans för ärendet.....	6
Utförda åtgärder.....	6
Avvikelser från arbetshandlingar.....	15
Övriga handlingar med relevans för ärendet	16

Sammanfattning av utförda åtgärder

Arbetena har bestått i renovering av fasadputs och avfärgning av Värmdö kyrkas två stigluckor.

Administrativa uppgifter

Arbetshandlingar: Offert, Värmdö mur, 2008-10-29
Länsstyrelsens beslut: 433-08-92346
Byggherre/beställare: Värmdö församling
Entreprenörer: Värmdö mur, Jörgen Lindqvist
Antikvarisk kontrollant: Stockholms läns museum, Lisa Sundström
Byggnadstid: juni – september 2009
Antikvarisk slutbesiktning: 2009-09-23

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Vid Värmdö kyrka finns två stigluckor. Den västra stigluckan är troligen uppförd 1708 och den södra 1732.

Utförda åtgärder

Båda stigluckorna uppvisade skador i putsen som sprickor, bom puts, putssläpp, tidigare lagningar och avfärgningsskador. En analys av befintlig puts utfördes (Maxit AB) på båda stigluckorna. Analysen visade att västra stigluckans befintliga puts sammansättningsmässigt och styrkemässigt motsvarades av ett KC-bruk klass C. På den södra stigluckan visade sig olika putsprover ha olika hållfasthet från svagt KC-bruk till KC-bruk klass C samt lagningsbruk B-bruk.

Södra stigluckan

Stigluckan rengjordes med högtryckstvätt. Trasig och bom puts lagades med bruk, Maxit KC Serpo 384 klass C. Fasaderna har därefter avfärgats med kalkfärg våt Serpo 246 av fabrikatet Maxit.

Stigluckans portar har tjärats om med tjära kvar från senaste omtjärningen av kyrkans tak.

Södra stigluckan före renovering. Foto: Lisa Sundström, bildnr: lp20090398, Stockholms läns museum.

Södra stigluckan efter renovering. Foto: Lisa Sundström, bildnr: lp20090399, Stockholms läns museum.

Södra stigluckan efter renovering (från kyrkogården). Foto: Lisa Sundström, bildnr: lp20090400, Stockholms läns museum.

Västra stigluckan

Tegel i stigluckan visade sig ha låg hållfasthet, framförallt i nischerna. Även sprickor förekom. Stigluckan rengjordes försiktigt med högtryckstvätt. Tegel i stigluckans nischer var lösa, framförallt i den södra nischen, med löst bruk i fogarna. Den södra nischens valv har för funktionens skull kilats för anläggning av valvet. Till kilning användes plattjärn ca 20 cm långa, två st ö. om valv och tre st v. om valv. Löst bruk har kratsas ur och fogats med rent kalkbruk. Trasig puts har därefter lagats med rent kalkbruk och avfärgats med ren kalkfärg.

Stigluckans portar har tjärats om med tjära kvar från senaste omtjärningen av kyrkans tak.

Västra stigluckan före renovering. Foto: Lisa Sundström, bildnr: lp20090401, Stockholms läns museum.

Västra stigluckan högtrycktvättades. Foto: Lisa Sundström, bildnr: lp20090402, Stockholms läns museum

Västra stigluckan under renovering. Foto: Lisa Sundström, bildnr: lp20090403, Stockholms läns museum.

Västra stigluckan under renovering. Foto: Lisa Sundström, bildnr: lp20090404, Stockholms läns museum

Västra stigluckans södra nisch under renovering. Foto: Lisa Sundström, bildnr: lp20090405, Stockholms läns museum.

Västra stigluckan efter renovering. Foto: Lisa Sundström, bildnr: lp20090407, Stockholms läns museum

Avvikelser från arbetshandlingar

Vid putslagning av södra stigluckan har bruk lika befintligt används och inte hydraulisk kalkbruk som i arbetshandling. Tegelstenar i sittnischer har inte ersatts med nya för att bibehålla ett älderdomligt utseende.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

Analysrapport D.nr: 09:030, 2009-03-19, Maxit AB, Motala

Yttrande, d.nr: 433-09-31440, 2009-08-27, Länsstyrelsen i Stockholms län

Statusbesiktning av västra stigporten, Bjerking, 2009-08-19

Västra stigluckan efter renovering. Foto: Lisa Sundström, bildnr: lp20090408, Stockholms läns museum